

1788

De summo usu calculi imaginariorum in analysi

Leonhard Euler

Follow this and additional works at: <https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works>

 Part of the [Mathematics Commons](#)

Record Created:

2018-09-25

Recommended Citation

Euler, Leonhard, "De summo usu calculi imaginariorum in analysi" (1788). *Euler Archive - All Works*. 621.
<https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works/621>

This Article is brought to you for free and open access by the Euler Archive at Scholarly Commons. It has been accepted for inclusion in Euler Archive - All Works by an authorized administrator of Scholarly Commons. For more information, please contact mgibney@pacific.edu.

DE SUMMO VSV
CALCVLI IMAGINARIORVM
IN ANALYSI.

Auctore
L. EVLERO.

Conuent. exhib. d. 18 Mart. 1776.

Quanta incrementa Calculo Imaginariorum per vniuersam
Analyſin accepta ſint referenda, nunc quidem amplius ne-
mo dubitabit. Nuper equidem conatus ſum integrationem for-
mularum rationalium a Calculo Imaginariorum penitus liberare;
veruntamen hoc negotium in caſibus, vbi denominator plures
habet factores inter ſe aequales, minus feliciter ſucceſſit. Quin
etiam non ita pridem in tales formulas integrales incidi, quae
quomodo ſine ſubſidio Imaginariorum tractari queant, nullo ad-
huc modo perſpicio. Cum enim (*) oſtendiſſem, huius formulae
integralis: $\int \frac{\partial x}{x} \cdot \frac{x^p + x^{-p}}{x^n + 2 \cos. \theta + x^{-n}}$, valorem a termino $x=0$
vsque ad $x=1$ extenſum eſſe $\frac{\pi \sin. \frac{\theta p}{n}}{n \sin. \theta \sin. \frac{\pi p}{n}}$, denotante π periphe-
riam circuli cuius diameter = 1, inde facile deducitur haec
concluſio maxime memorabilis: quod huius formulae inte-
gralis

(*) Vid. Diſſertationem praecedentem pag. 20.

gralis: $\int \frac{\partial x}{x} \cdot \frac{x^p - x^{-p}}{x^n + 2 \cos. \theta + x^{-n}}$ valor, pariter a termino $x = 0$ vsque ad $x = 1$ extensus, aequetur isti integrali:

$$\frac{\pi}{n \sin. \theta} \int \frac{\partial p \sin. \frac{\theta p}{n}}{\sin. \frac{\pi p}{n}},$$

vbi scilicet quantitas p tanquam variabilis spectatur, et integrale ita capitur, vt euanescat posito $p = 0$. Quodsi ergo nunc faciamus $\frac{p}{n} = \Phi$, integrari oportet huiusmodi formulam differentialem: $\frac{\partial \Phi \sin. m \Phi}{\sin. n \Phi}$. Quemadmodum igitur ista integratio auxilio Imaginariorum tractari debeat, hic sum ostensurus.

De integratione formulae

$$\int \frac{\partial \Phi \sin. m \Phi}{\sin. n \Phi}.$$

§. 1. Ante omnia hanc formulam ad quantitates algebraicas ordinarias reuocari conuenit, id quod commodius quam per Imaginaria praestari nequit. Hunc in finem statuamus breuitatis gratia $t = \cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi$ et $u = \cos. \Phi - \sqrt{-1} \sin. \Phi$, ita vt sit $tu = 1$; tum vero erit

$$\partial t = -\partial \Phi (\sin. \Phi - \sqrt{-1} \cos. \Phi) \text{ ideoque}$$

$$\partial t \sqrt{-1} = -\partial \Phi (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi) = -t \partial \Phi,$$

vnde ergo fiet

$$\partial \Phi = -\frac{\partial t \sqrt{-1}}{t} = \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}}.$$

§. 2. His autem formulis constitutis, ex elementis Calculi Imaginariorum constat esse

$$t^\lambda = \cos. \lambda \Phi + \sqrt{-1} \sin. \lambda \Phi \text{ et}$$

$$u^\lambda = \cos. \lambda \Phi - \sqrt{-1} \sin. \lambda \Phi;$$

vnde

vnde ergo colligitur $t^\lambda - u^\lambda = 2\sqrt{-1} \sin. \lambda \Phi$, ideoque

$$\sin. \lambda \Phi = \frac{t^\lambda - u^\lambda}{2\sqrt{-1}}$$

Hinc ergo si loco λ scribamus numeros m et n , erit

$$\frac{\sin. m \Phi}{\sin. n \Phi} = \frac{t^m - u^m}{t^n - u^n},$$

quocirca, si integrale quaesitum littera S designemus, vt sit $S = \int \frac{\partial \Phi \sin. m \Phi}{\sin. n \Phi}$, facta substitutione nunc habebimus

$$\partial S = \frac{\partial t}{t\sqrt{-1}} \cdot \frac{t^m - u^m}{t^n - u^n}.$$

Quia autem est $u = \frac{1}{t} = t^{-1}$, formula proposita ad speciem consuetam, solam variabilem t inuoluentem, est reducta, cum sit

$$\partial S \sqrt{-1} = \frac{\partial t}{t} \frac{t^m - t^{-m}}{t^n - t^{-n}},$$

cuius formulae adeo integralis iam passim euoluta reperitur. Hic autem probe meminisse oportet, ipsam quantitatem t non esse realem; cum sit $t = \cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi$.

§. 3. Manifestum hic est ambos numeros m et n semper tanquam integros spectari posse, cum iis ratio indicetur, quam ambo anguli $m\Phi$ et $n\Phi$ inter se tenent. Hic igitur ante omnia dispiciendum erit, vtrum exponens m maior minorue sit exponente n ; quandoquidem notum est, si fuerit $m > n$, fractionem nostram esse spuriam, atque partes integras ante ex ea elici debere quam integratio suscipiatur. Hos ergo casus hic primum euolui conueniet. Sit igitur primo $m = n + \lambda$, ita tamen vt sit $\lambda < n$, ac facile patebit, fractionem $\frac{t^{n+\lambda} - t^{-(n+\lambda)}}{t^n - t^{-n}}$

continere partem integram $t^\lambda + t^{-\lambda}$, qua ab ista fractione sub-

lata remanet $\frac{t^{n-\lambda} - t^{-(n-\lambda)}}{t^n - t^{-n}}$, quae fractio non amplius est spuria. Ex parte integra autem ducta in $\frac{\partial t}{t}$ oritur integrale $\frac{t^\lambda - t^{-\lambda}}{\lambda}$. At vero est $t^\lambda - t^{-\lambda} = t^\lambda - u^\lambda = 2\sqrt{-1} \sin. \lambda \Phi$, quod per $\sqrt{-1}$ diuisum dat partem integralis hinc oriundam $\frac{2 \sin. \lambda \Phi}{\lambda}$.

§. 4. Sin autem fuerit $m > 2n$, siue $m = 2n + \lambda$, tum fractio nostra $\frac{t^{2n+\lambda} - t^{-2n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$ hanc continebit partem integram: $t^{n+\lambda} + t^{-n-\lambda}$, qua ablata remanet adhuc ista fractio: $\frac{t^\lambda - t^{-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$, quae iam est genuina ob $\lambda < n$. At vero ex parte integra ducta in $\frac{\partial t}{t}$, oritur integrando

$$\frac{t^{n+\lambda} - t^{-n-\lambda}}{n+\lambda} = \frac{t^{n+\lambda} - u^{n+\lambda}}{n+\lambda},$$

cuius valor est: $\frac{2\sqrt{-1} \sin. (n+\lambda) \Phi}{n+\lambda}$, qui per $\sqrt{-1}$ diuisus praebet partem integralis hinc natam $\frac{2 \sin. (n+\lambda) \Phi}{n+\lambda}$.

§. 5. Simili modo si fuerit $m > 3n$, ac ponatur $m = 3n + \lambda$, fractio nostra erit $\frac{t^{3n+\lambda} - t^{-3n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$, quae continebit partem integram $t^{2n+\lambda} + t^{-2n-\lambda}$; hac autem ablata remanebit adhuc fractio $\frac{t^{n+\lambda} - t^{-n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$; quae etiamnunc est spuria et continet partem integram $t^\lambda + t^{-\lambda}$, qua ablata demum remanet fractio genuina $\frac{t^{n-\lambda} - t^{-(n-\lambda)}}{t^n - t^{-n}}$. Ex partibus autem integris oriuntur hae partes integralis: $\frac{2 \sin. (2n+\lambda) \Phi}{2n+\lambda} + \frac{2 \sin. \lambda \Phi}{\lambda}$.

§. 6.

§. 6. Ponamus quoque esse $m > 4n$, ideoque $m = 4n + \lambda$,
 et fractio nostra erit $\frac{t^{4n+\lambda} - t^{-4n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$, quae statim continet
 partem integram $t^{3n+\lambda} + t^{-3n-\lambda}$, hac autem ablata rema-
 net adhuc ista fractio: $\frac{t^{2n+\lambda} - t^{-2n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$, quae denuo continet
 partem integram $t^{n+\lambda} + t^{-n-\lambda}$, qua subtracta tandem rema-
 net ista fractio genuina: $\frac{t^\lambda - t^{-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$. Iam vero ex partibus in-
 tegris obtinentur pro integrali S istae partes:

$$\frac{2 \sin. (3n + \lambda) \Phi}{3n + \lambda} + \frac{2 \sin. (n + \lambda) \Phi}{n + \lambda}.$$

§. 7. Sit porro etiam $m > 5n$, siue $m = 5n + \lambda$, ac
 nostra fractio $\frac{t^{5n+\lambda} - t^{-5n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$ primo continebit partem inte-
 gram $t^{4n+\lambda} + t^{-4n-\lambda}$, qua ablata remanet adhuc ista fractio:
 $\frac{t^{3n+\lambda} - t^{-3n-\lambda}}{t^n - t^{-n}}$, quae per antecedentia continet adhuc duas
 partes integras, scilicet $t^{2n+\lambda} + t^{-2n-\lambda}$ et $t^\lambda + t^{-\lambda}$, quibus
 ablatis remanet tandem ista fractio genuina: $\frac{t^{n-\lambda} - t^{-(n-\lambda)}}{t^n - t^{-n}}$.

§. 8. Ex his casibus iam satis perspicitur, quomodo, si
 exponens n adhuc maior accipiatur, partes integrae in integrale
 S ingredientes se sint habiturae, quas idcirco hic coniunctim
 aspectui exponamus.

I. Si $m = n + \lambda$, erit $\int \frac{\partial \Phi \sin. (n + \lambda) \Phi}{\sin. n \Phi} =$

$$\frac{2 \sin. \lambda \Phi}{\lambda} + \int \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}} \cdot \frac{t^{n-\lambda} - t^{-(n-\lambda)}}{t^n - t^{-n}};$$

D 3

II.

II. Si $m = 2n + \lambda$, erit $\int \frac{\partial \Phi \sin. (2n + \lambda) \Phi}{\sin. n \Phi} =$
 $\frac{2 \sin. (n + \lambda) \Phi}{n + \lambda} + \int \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}} \cdot \frac{t^\lambda - t^{-\lambda}}{t^n - t^{-n}};$

III. Si $m = 3n + \lambda$, erit $\int \frac{\partial \Phi \sin. (3n + \lambda) \Phi}{\sin. n \Phi} =$
 $\frac{2 \sin. (2n + \lambda) \Phi}{2n + \lambda} + \frac{2 \sin. \lambda \Phi}{\lambda} + \int \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}} \cdot \frac{t^{n-\lambda} - t^{-(n-\lambda)}}{t^n - t^{-n}};$

IV. Si $m = 4n + \lambda$, erit $\int \frac{\partial \Phi \sin. (4n + \lambda) \Phi}{\sin. n \Phi} =$
 $\frac{2 \sin. (3n + \lambda) \Phi}{3n + \lambda} + \frac{2 \sin. (n + \lambda) \Phi}{n + \lambda} + \int \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}} \cdot \frac{t^\lambda - t^{-\lambda}}{t^n - t^{-n}};$

V. Si $m = 5n + \lambda$, erit $\int \frac{\partial \Phi \sin. (5n + \lambda) \Phi}{\sin. n \Phi} =$
 $\frac{2 \sin. (4n + \lambda) \Phi}{4n + \lambda} + \frac{2 \sin. (2n + \lambda) \Phi}{2n + \lambda} + \frac{2 \sin. \lambda \Phi}{\lambda} + \int \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}} \cdot \frac{t^{n-\lambda} - t^{-(n-\lambda)}}{t^n - t^{-n}};$

VI. Si $m = 6n + \lambda$, erit $\int \frac{\partial \Phi \sin. (6n + \lambda) \Phi}{\sin. n \Phi} =$
 $\frac{2 \sin. (5n + \lambda) \Phi}{5n + \lambda} + \frac{2 \sin. (3n + \lambda) \Phi}{3n + \lambda} + \frac{2 \sin. (n + \lambda) \Phi}{n + \lambda} + \int \frac{\partial t}{t \sqrt{-1}} \cdot \frac{t^\lambda - t^{-\lambda}}{t^n - t^{-n}};$

etc.

etc.

§. 9. His igitur casibus, quibus $m > n$, felicissimo cum successu expeditis, totum negotium reducitur ad integrationem formulae $\frac{\partial \Phi \sin. m \Phi}{\sin. n \Phi}$, pro casibus quibus est $m < n$; quandoquidem ex modo allatis manifestum est, quomodo illi casus ad hos facillime reducuntur. Tum igitur ope nostrae substitutionis $t = \cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi$ peruenitur ad hanc formulam:

$$S \sqrt{-1} = \int \frac{\partial t}{t} \cdot \frac{t^m - t^{-m}}{t^n - t^{-n}},$$

cuius ergo integrationem data opera instituamus.

Inue-

Inuestigatio integralis

$$\int \frac{\partial t}{t} \cdot \frac{t^m - t^{-m}}{t^n - t^{-n}}$$

existente $m < n$.

§. 10. Hic ante omnia cuncti factores trinomiales nostri denominatoris $t^n - t^{-n}$ indagari debebunt, quorum singulorum forma ita exhiberi potest: $t^2 - 2 \cos. \omega + t^{-2}$, vbi angulum ω ita defini oportet, vt posito $t^2 - 2 \cos. \omega + t^{-2} = 0$ simul ipse denominator euanescat; tum autem exinde colligitur $t = \cos. \omega + \sqrt{-1 \sin. \omega}$, vnde statim patet fore

$$t^n = \cos. n\omega + \sqrt{-1 \sin. n\omega} \text{ et}$$

$$t^{-n} = \cos. n\omega - \sqrt{-1 \sin. n\omega},$$

quamobrem noster denominator reducetur ad hanc formam: $2 \sqrt{-1 \sin. n\omega}$, qui ergo valor nihilo debet aequari.

§. 11. Cum igitur debeat esse $\sin. n\omega = 0$, omnes valores, quos pro $n\omega$ accipere licet, erunt $0\pi, \pi, 2\pi, 3\pi, 4\pi$, etc. vnde ipsius anguli ω valores erunt $\frac{0\pi}{n}, \frac{1\pi}{n}, \frac{2\pi}{n}, \frac{3\pi}{n}$, etc. et in genere $\frac{i\pi}{n}$, denotante i numerum integrum quemcunque. Hinc igitur pro omnibus factoribus nostri denominatoris videntur capi debere n horum valorum; verum manifestum est, quotcunque tales formulae $t^2 - 2 \cos. \omega + t^{-2}$ in se inuicem multiplicentur, vltimum terminum nunquam prodire posse $-t^{-n}$. At vero hic meminisse oportet, quae circa huiusmodi integrationes in genere sunt praecepta: scilicet talem factorem trinomialem $t^2 - 2t \cos. \omega + 1$, casu quo $\omega = 0$, non factorem quadratum $(t - 1)^2$, sed tantum simplicem $t - 1$ innui, quod idem quoque euenit si $\omega = \pi$, tum enim quoque non factor quadratus $(t + 1)^2$, sed tantum simplex $t + 1$ est sumendus, quare cum hi ipsi casus inter valores ipsius ω occurrant, necesse est vt numerus
ho-

horum factorum vnitare augeatur. Hic autem commode vsu venit, vt isti casus ex valoribus $\omega = 0$ et $\omega = \pi$ oriundi e medio tollantur.

§. 12. Cum igitur fractionem nostram $\frac{t^m - t^{-m}}{t^n - t^{-n}}$ in meras fractiones simplices resolui oporteat, quarum denomina- tores sint $t^x - 2 \cos. \omega + t^{-x}$, pro vnaquaque harum fractionum statuamus

$$\frac{t^m - t^{-m}}{t^n - t^{-n}} = \frac{\Delta}{t - 2 \cos. \omega + t^{-1}} + R$$

vbi R complectatur omnes reliquas fractiones, et nunc vtrinque multiplicemus per $t - 2 \cos. \omega + t^{-1}$, vt prodeat

$$\frac{(t^m - t^{-m})(t - 2 \cos. \omega + t^{-1})}{t^n - t^{-n}} = \Delta + R(t - 2 \cos. \omega + t^{-1});$$

vnde si iam ponamus $t - 2 \cos. \omega + t^{-1} = 0$, quod fit su- mendo $t = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$, hinc colligitur numerator nostrae fractionis

$$\Delta = (t^m - t^{-m}) \frac{t - 2 \cos. \omega + t^{-1}}{t^n - t^{-n}}.$$

Tum autem manifestum est in hac fractione, ad quam sumus de- ducti, hoc casu tam numeratorem quam denominatorem in ni- hilum abire, vnde iuxta regulam notissimam eorum loco sua scribamus differentialia, atque ista fractio induet hanc formam:

$\frac{t^x - t^{-x}}{n(t^n + t^{-n})}$, vbi manifesto erit $t - t^{-1} = 2 \sqrt{-1} \sin. \omega$, at $t^n + t^{-n} = 2 \cos. n \omega$, ita vt nunc valor huius fractionis futurus sit $\frac{\sqrt{-1} \sin. \omega}{n \cos. n \omega}$, qui ductus in $t^m - t^{-m} = 2 \sqrt{-1} \sin. m \omega$ dabit numeratorem nostrum quaesitum $\Delta = - \frac{2 \sin. \omega \sin. m \omega}{n \cos. n \omega}$.

Quia

Quia autem est $\sin. n\omega = 0$, semper erit vel $\cos. n\omega = 1$, vel $\cos. n\omega = -1$, provti, statuendo in genere $\omega = \frac{i\pi}{n}$, numerus i fuerit vel par, vel impar.

§. 13. Inuenta igitur hac fractione: $-\frac{2 \sin. \omega \sin. m\omega}{n \cos. n\omega}$, ea in $\frac{\partial t}{t}$ multiplicetur et integretur, sicque ad istam pertingimus formulam integram:

$$\frac{2 \sin. \omega \sin. m\omega}{n \cos. n\omega} \cdot \frac{\partial t}{t} \cdot \frac{1}{t - 2 \cos. \omega t + t^{-1}}$$

cuius quidem integratio nulla amplius laborat difficultate: perduceret enim ad arcum circuli cuius tangens $= \frac{t \sin. \omega}{1 - t \cos. \omega}$; verum quia ipsa quantitas t iam est imaginaria, hinc parum lucraremur, quoniam necesse foret istum arcum imaginarium ad quantitates reales reducere, siquidem constat, arcus imaginarios ad logarithmos reales reduci.

§. 14. Vt igitur hunc laborem eitemus, loco nostrae variabilis t ipsum angulum Φ rursus in calculum reuocemus, et quia iam vidimus $e^t = \frac{\partial \Phi}{\partial t} \sqrt{-1}$, tum vero $t + u = 2 \cos. \Phi$, hisce valoribus substitutis formula integranda erit $-\frac{\sin. \omega \sin. m\omega}{n \cos. n\omega} \cdot \frac{\partial \Phi \sqrt{-1}}{\cos. \Phi - \cos. \omega}$, quae formula per $\sqrt{-1}$ diuisa praebet partem ipsius integralis quaesiti S , ita vt sit

$$S = -\frac{\sin. \omega \sin. m\omega}{n \cos. n\omega} \int \frac{\partial \Phi}{\cos. \Phi - \cos. \omega}$$

siquidem angulo ω successiue omnes suos valores tribuamus; vbi per se manifestum est, in hac integratione angulum ω esse constantem solumque Φ variabilem.

§. 15. Ex coëfficiente huius formulae statim patet, quod iam supra inuimus, ex valoribus ipsius ω primo et extremo, scilicet $\omega = 0$ et $\omega = \pi$, partes integralis sponte e me-

dio tolli, ita ut nunc sufficiat loco ω successive substitui hos valores: $\frac{\pi}{n}, \frac{2\pi}{n}, \frac{3\pi}{n}, \dots, \frac{(n-1)\pi}{n}$. Vbi recordandum, dum statuitur $\omega = \frac{i\pi}{n}$, quoties i fuerit numerus par, fore $\cos. n\omega = +1$; sin autem sit i numerus impar, tum fore $\cos. n\omega = -1$. Quibus obseruatis totum negotium reductum est ad integrationem huius formulae satis memorabilis: $\int \frac{\partial \Phi}{\cos. \Phi - \cos. \omega}$.

§. 16. Facile quidem foret istam formulam ad quantitates reales consuetas reuocare; interim tamen sequenti modo haec integratio facilius et elegantius absolui potest. Ponamus enim breuitatis gratia $\frac{\partial \Phi}{\cos. \Phi - \cos. \omega} = \partial s$, et secundum calculum angulorum iam satis vulgatum nouimus esse

$$\cos. \Phi - \cos. \omega = 2 \sin. \frac{\omega + \Phi}{2} \cdot \sin. \frac{\omega - \Phi}{2},$$

ficque habebimus:

$$\partial s = \frac{\partial \Phi}{2 \sin. \frac{\omega + \Phi}{2} \sin. \frac{\omega - \Phi}{2}}, \text{ siue}$$

$$\frac{2 \partial s}{\partial \Phi} = \frac{1}{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2} \cdot \sin. \frac{\omega - \Phi}{2}},$$

quae fractio, quia denominator duobus constat factoribus, comode resolui potest in duas fractiones huiusmodi:

$$\frac{\alpha \cos. \frac{\omega + \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2}} + \frac{\beta \cos. \frac{\omega - \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega - \Phi}{2}},$$

vbi statim patet sumi debere $\beta = \alpha$, tum enim summa harum fractionum prodit $\frac{\alpha \sin. \omega}{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2} \sin. \frac{\omega - \Phi}{2}}$, vnde $\alpha = \beta = \frac{1}{\sin. \omega}$. Hinc autem erit

$$\partial s = \frac{1}{2 \sin. \omega} \cdot \left(\frac{\partial \Phi \cos. \frac{\omega + \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2}} + \frac{\partial \Phi \cos. \frac{\omega - \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega - \Phi}{2}} \right),$$

in

in quibus formulis numerator manifesto est differentiale denominatoris, vnde concludimus fore

$$s = \frac{1}{\sin. \omega} \int \frac{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega - \Phi}{2}} .$$

§. 17. Inuento iam hoc integrali, in quo cardo totius inuestigationis versabatur, quilibet factor denominatoris in valorem integralem quaesitum S ductus suppeditat istam partem:

$$- \frac{\sin. m \omega}{n \cos. n \omega} \cdot \int \frac{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega - \Phi}{2}} ,$$

vbi tantum opus est vt loco anguli ω successiue omnes eius valores debiti substituantur, tum enim aggregatum omnium harum formularum praebebit verum valorem integralis $S = \int \frac{\partial \Phi \sin. m \Phi}{\sin. n \Phi}$.

§. 18. Quo autem totum integrale succinctius repraesentare valeamus, ponamus breuitatis gratia $\frac{\pi}{n} = 2 \alpha$, ita vt valores ipsius ω futuri sint $2 \alpha, 4 \alpha, 6 \alpha, \dots, 2(n-1)\alpha$; tum vero fit $\Phi = 2 \psi$, atque formulae integralis $\int \frac{\partial \psi \sin. 2 m \psi}{n \sin. 2 n \psi}$ valor completus erit

$$\begin{aligned} S = & \frac{\sin. 2 m \alpha}{n} \int \frac{\sin. \alpha + \psi}{\sin. \alpha - \psi} - \frac{\sin. 4 m \alpha}{n} \int \frac{\sin. 2 \alpha + \psi}{\sin. 2 \alpha - \psi} \\ & + \frac{\sin. 6 m \alpha}{n} \int \frac{\sin. 3 \alpha + \psi}{\sin. 3 \alpha - \psi} - \frac{\sin. 8 m \alpha}{n} \int \frac{\sin. 4 \alpha + \psi}{\sin. 4 \alpha - \psi} \\ & + \frac{\sin. 10 m \alpha}{n} \int \frac{\sin. 5 \alpha + \psi}{\sin. 5 \alpha - \psi} - \frac{\sin. 12 m \alpha}{n} \int \frac{\sin. 6 \alpha + \psi}{\sin. 6 \alpha - \psi}, \\ & \text{etc.} \end{aligned}$$

donec horum membrorum numerus sit $n-1$. Haec autem formula tantum valet quando $m < n$: si enim fuerit $m > n$, iam ante ostendimus, cuiusmodi termini insuper debeant adiungi.

§. 19. Hic obseruandum est haec integralia ita effe sumta, vt euanescant posito $\Phi = 0$, quoniam hoc casu omnes

logarithmi ad unitatem referuntur. Deinde etiam evidens est, si angulus ψ augeatur vsque ad α , tum integrale iam in infinitum excrescere; vnde patet hunc angulum non ultra istum terminum augeri conuenire. Verum etiam casus initio memoratus, qui ad hanc formulam integram ducit, non postulat vt iste angulus ultra hunc terminum augeatur, quamobrem operae pretium erit integrationem inuentam ad hunc ipsum casum accommodare.

Problema.

Valorem istius formulae integralis:

$$\int \frac{\partial x}{x \log x} \cdot \frac{x^p - x^{-p}}{x^n + 2 \cos. \theta + x^{-n}},$$

a termino $x = 0$ ad $x = 1$ extensum, per expressionem finitam assignare.

Solutio.

§. 20. Quoniam istum valorem quaesitum reduxi ad hanc formulam integram: $\frac{\pi}{n \sin. \theta} \int \frac{\partial p \sin. \frac{\theta p}{n}}{\sin. \frac{\pi p}{n}}$, primum tenendum est, eum finite exprimi non posse, nisi angulus θ ad π habeat rationem rationalem. Ponamus ergo hanc rationem esse $\theta : \pi = \mu : \nu$, ita vt μ et ν sint numeri integri, quamobrem pro formula ante tractata statuamus $m = \mu$ et $n = \nu$, vnde fiet angulus $\nu \Phi = \frac{\pi p}{n}$. Ponamus hic breuitatis gratia $\frac{p}{n} = r$, vt habeamus $\Phi = \frac{\pi r}{\nu}$, et valor, quem quaerimus, ob $p = nr$, erit $\frac{\pi}{\sin. \theta} \int \frac{\partial r \sin. \theta r}{\sin. \pi r}$, quare cum hinc fiat $\Phi = \frac{\pi r}{\nu}$, formula supra tractata $\int \frac{\partial \Phi \sin. m \Phi}{\sin. n \Phi}$ abibit in hanc: $S = \frac{\pi}{\nu} \int \frac{\partial r \sin. \frac{\mu \pi r}{\nu}}{\sin. \pi r}$, sicque valor, quem hic quaerimus, erit $\frac{\nu S}{\sin. \theta}$, ita vt tantum opus sit valorem ipsius S pro hoc casu euoluere.

§. 21.

§. 21. Consideremus nunc primum valorem ipsius ω , qui erat $\omega = \frac{\pi}{n} = \frac{\pi}{\nu}$, qui pro S produxit partem integram

$$= \frac{\sin. m \omega}{n \cos. n \omega} \sqrt{\frac{\sin. \frac{\omega + \Phi}{2}}{\sin. \frac{\omega - \Phi}{2}}}$$

erit hic $m \omega = \frac{\mu \pi}{\nu} = \theta$ et $\cos. n \omega = -1$; tum vero

$$\omega + \Phi = \frac{\pi}{\nu} (1 + r) \text{ et } \omega - \Phi = \frac{\pi}{\nu} (1 - r);$$

Primum igitur hic sumi debet angulus $\frac{\pi}{2\nu}$, quem breuitatis gratia ponamus = ϱ , vt fit $\varrho = \frac{\pi}{2\nu}$, et prima pars nostrae formulae S erit $\frac{\sin. \theta}{\nu} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(1+r)}{\sin. \varrho(1-r)}}$; sequentes autem partes erunt

$$= \frac{\sin. 2 \theta}{\nu} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(2+r)}{\sin. \varrho(2-r)}};$$

$$+ \frac{\sin. 3 \theta}{\nu} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(3+r)}{\sin. \varrho(3-r)}};$$

etc.

quae partes ductae in $\frac{\nu}{\sin. \theta}$ praebent ipsum valorem quem nostrum problema postulat, qui ergo erit

$$\frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(1+\varrho)}{\sin. \varrho(1-\varrho)}} - \frac{\sin. 2 \theta}{\sin. \theta} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(2+r)}{\sin. \varrho(2-r)}} \\ + \frac{\sin. 3 \theta}{\sin. \theta} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(3+\varrho)}{\sin. \varrho(3-\varrho)}} - \frac{\sin. 4 \theta}{\sin. \theta} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(4+r)}{\sin. \varrho(4-r)}} \text{ etc.}$$

quae membra eo vsque continuari debent, donec eorum numerus fiat $\nu - 1$, vbi pro nostro problemate tantum notetur esse $r = \frac{\varphi}{n}$ et $\varrho = \frac{\pi}{2\nu}$, existente $\theta : \pi = \mu : \nu$, siue $\theta = \frac{\mu \pi}{\nu}$, ita vt μ fit numerus integer. Cum igitur in formula proposita exponens p necessario minor sit quam n , erit r vnitatem minor, ideoque omnes istae formulae finitae.

§. 22. Forma igitur generalis omnium partium, ex quibus hoc integrale constat, est $\pm \frac{\sin. i \theta}{\sin. \theta} \sqrt{\frac{\sin. \varrho(i+r)}{\sin. \varrho(i-r)}}$, vbi signum superius + valet, quoties i fuerit numerus impar, inferius vero

—, si par. Pro vltima igitur harum partium erit $i = \nu - 1$. Vbi probe notetur, si sumeremus $i = \nu$, partem hinc resultantem sponte esse euanituram, propterea quod $i\varrho = \nu\varrho = \frac{\pi}{2}$, ideoque ambo finus post logarithmum inter se aequales, ita vt perinde sit, siue membrorum numerus statuatur $= \nu - 1$, siue $= \nu$.

§. 23. Consideremus nunc vltimum membrum nostri valoris integralis, sumendo $i = \nu - 1$, vnde fiet $\sin.(\nu - 1)\theta = \sin.(\mu\pi - \theta)$, qui erit $= \sin.\theta$, si μ fuerit numerus impar, sin autem μ fuerit numerus par, is erit $= -\sin.\theta$. Tum vero erit $i\varrho = (\nu - 1)\varrho = \frac{\pi}{2} - \frac{\pi}{2\nu}$, ideoque

$$\sin.(\nu - 1)\varrho = \sin.(\frac{\pi}{2} - \varrho(1 - r)) = \cos.\varrho(1 - r).$$

Simili modo pro denominatore erit

$$\sin.\varrho(i - r) = \sin.(\frac{\pi}{2} - \varrho(1 + r)) = \cos.\varrho(1 + r);$$

ita vt in vltimo membro cosinus eorundem angulorum occurrant, quorum finus occurrunt in primo membro, quae permutatio etiam reperietur in membro penultimo et secundo, tum vero etiam in antepenultimo et tertio, vnde bina huiusmodi membra in vnum coniungi poterunt.

Casus I.
 ν par.
 μ par.

§. 24. Hic autem quatuor casus examinari conuenit, prouti ambo numeri μ et ν fuerint numeri vel pares vel impares. Sint igitur primo ambo pares, vnde coëfficiens vltimi membri erit $+\frac{\sin.\mu\pi - \theta}{\sin.\theta} = -\frac{\sin.\theta}{\sin.\theta}$, ideoque totum membrum vltimum $= -\frac{\sin.\theta}{\sin.\theta} \int \frac{\cos.\varrho(1 - r)}{\cos.\varrho(1 + r)}$, quamobrem primum membrum cum vltimo coniunctum dabit

$$\frac{\sin.\theta}{\sin.\theta} \int \frac{\sin.\varrho(1 + r)}{\sin.\varrho(1 - r)} \cdot \frac{\cos.\varrho(1 + r)}{\cos.\varrho(1 - r)} = \frac{\sin.\theta}{\sin.\theta} \int \frac{\sin.2\varrho(1 + r)}{\sin.2\varrho(1 - r)}.$$

Simili modo secundum membrum et penultimum coalescent in $-\frac{\sin.2\theta}{\sin.\theta} \int \frac{\sin.2\varrho(2 + r)}{\sin.2\varrho(2 - r)}$; tum vero etiam membrum tertium cum

ante-

antepenultimo dabit $+\frac{\sin. 3\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2\varrho(3+r)}{\sin. 2\varrho(3-r)}$. Sicque de ceteris, ita vt hoc modo numerus membrorum ad semiffem reducatur.

§. 25. Maneat nunc ν numerus par, fit vero μ numerus impar, eritque coëfficiens vltimi membri $\frac{\sin. \theta}{\sin. \theta}$, quod ergo ν par. μ impar. cum primo coniunctum dabit

$$+\frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. \varrho(1+r)}{\sin. \varrho(1-r)} \cdot \frac{\cos. \varrho(1-r)}{\cos. \varrho(1+r)} = \frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\text{tang. } \varrho(1+r)}{\text{tang. } \varrho(1-r)}$$

Eodem modo membrum secundum cum penultimo contrahe- tur in hanc formam: $-\frac{\sin. 2\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\text{tang. } \varrho(2+r)}{\text{tang. } \varrho(2-r)}$; at tertium membrum cum antepenultimo coniunctum dabit $\frac{\sin. 3\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\text{tang. } \varrho(3+r)}{\text{tang. } \varrho(3-r)}$.

§. 26. Sit nunc ν numerus impar, at μ numerus par, et ob priorem conditionem coëfficiens vltimi termini erit $-\frac{\sin. \mu \pi - \theta}{\sin. \theta}$, qui ob μ numerum parem fiet $+\frac{\sin. \theta}{\sin. \theta}$, ideoque vti in casu secundo, vnde etiam primum membrum cum vltimo iunctum dabit $\frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\text{tang. } \varrho(1+r)}{\text{tang. } \varrho(1-r)}$; secundum vero cum penultimo iunctum $-\frac{\sin. 2\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\text{tang. } \varrho(2+r)}{\text{tang. } \varrho(2-r)}$; tum vero etiam tertium cum antepenultimo iunctum dat $\frac{\sin. 3\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\text{tang. } \varrho(3+r)}{\text{tang. } \varrho(3-r)}$.

§. 27. Sint denique ambo numeri μ et ν impares, que euidens est hunc casum ad primum esse rediturum, ideoque primum et vltimum membrum contrahi in $\frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2\varrho(1+r)}{\sin. 2\varrho(1-r)}$, secundum et penultimum in $\frac{\sin. 2\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2\varrho(2+r)}{\sin. 2\varrho(2-r)}$, tertium et antepenultimum in $\frac{\sin. 3\theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2\varrho(3+r)}{\sin. 2\varrho(3-r)}$. Vnde patet hos quatuor casus ad duos reduci posse, prouti ambo numeri μ et ν fuerint vel eiusdem indolis, scilicet ambo vel pares vel impares, vel diuersae indolis: alter par, alter impar. Priore casu eadem contractio locum habebit, quam casu primo dedimus, posteriore vero quam pro secundo dedimus.

§. 28.

§. 28. Ex his intelligitur, si numerus ν fuerit impar ideoque numerus membrorum primum inuentorum $\nu - 1$ par, tum omnia illa membra contrahi in numerum duplo minorem, scilicet $\frac{\nu-1}{2}$. At vero si ν fuerit numerus par, ob $\nu - 1$ imparem, facta illa contractione remanebit vnum membrum medium respondens valori $i = \frac{\nu}{2}$, pro quo iste reperietur logarithmus:

$$\int \frac{\sin. \varrho \left(\frac{\nu}{2} + r \right)}{\sin. \varrho \left(\frac{\nu}{2} - r \right)} = \int \frac{\sin. \left(\frac{\pi}{4} + \varrho r \right)}{\sin. \left(\frac{\pi}{4} - \varrho r \right)}.$$

Quia igitur est $\sin. \left(\frac{\pi}{4} - \varrho r \right) = \cos. \left(\frac{\pi}{4} + \varrho r \right)$, euidens est hoc casu haberi $\int \text{tang.} \left(\frac{\pi}{4} + \varrho r \right)$, coëfficiens autem erit $\pm \frac{\sin. \frac{\nu}{2} \theta}{\sin. \theta}$,

vbi signum superius valebit si $\frac{\nu}{2}$ fuerit impar, inferius vero si par. Est vero $\sin. \frac{\nu}{2} \theta = \sin. \frac{\mu \pi}{2}$; vnde patet, si fuerit μ numerus par, hoc membrum penitus e medio tolli; sin autem μ fuerit numerus par, tum $\sin. \frac{\mu \pi}{2}$ erit vel $+1$ vel -1 . Ista ambiguitas autem iam ante est sublata. His notatis sequentia exempla simpliciora percurramus; vbi notasse iuuabit, numerum μ semper minorem esse debere quam ν , neque tamen sumi posse $\mu = 0$.

§. 29. Quo autem evolutionem casuum specialium faciliorem reddamus, denotet Σ formulam illam integram, cuius valorem hactenus per partes euoluimus, ita vt fit

$$\Sigma = \frac{\pi}{\sin. \theta} \int \frac{\partial r \sin. \theta r}{\sin. \pi r};$$

tum igitur duos casus distingui conueniet, prouti ambo numeri μ et ν fuerint eiusdem vel diuersae indolis.

I. Sint μ et ν eiusdem indolis, eritque

$$\Sigma = \frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2 \varrho (1+r)}{\sin. 2 \varrho (1-r)} - \frac{\sin. 2 \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2 \varrho (2+r)}{\sin. 2 \varrho (2-r)} + \frac{\sin. 3 \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2 \varrho (3+r)}{\sin. 2 \varrho (3-r)} - \frac{\sin. 4 \theta}{\sin. \theta} \int \frac{\sin. 2 \varrho (4+r)}{\sin. 2 \varrho (4-r)} \text{ etc.}$$

quas

quas formulas non ultra multitudinem $\frac{\nu-1}{2}$ continuari necesse est; neque enim hic terminus medius locum habet: si enim fuerit ν numerus par, erit etiam μ par, ideoque termini medii coëfficiens euanescit.

II. Sint numeri μ et ν diuersae indolis, vidimusque fore

$$\Sigma = \frac{\sin. \theta}{\sin. \theta} l \frac{\text{tang. } \varrho(1+r)}{\text{tang. } \varrho(1-r)} - \frac{\sin. 2\theta}{\sin. \theta} l \frac{\text{tang. } \varrho(2+r)}{\text{tang. } \varrho(2-r)} + \frac{\sin. 3\theta}{\sin. \theta} l \frac{\text{tang. } \varrho(3+r)}{\text{tang. } \varrho(3-r)} - \text{etc.}$$

quos terminos non ultra multitudinem $\frac{\nu-1}{2}$ continuari oportet. Hic autem, quoties ν numerus par, ideoque μ impar, occurret terminus medius, qui nunc vltimum locum occupabit, eritque $\pm \frac{1}{\sin. \theta} l \text{tang. } (\frac{\pi}{4} + \varrho r)$, vbi signorum ambiguitas sequitur alternationem signorum. Ceterum hic vbique recordandum est esse $\varrho = \frac{\pi}{2\nu}$ et $\theta = \frac{\mu\pi}{\nu}$.

Exemplum I, quo $\nu = 2$.

§. 30. Hic igitur erit $\varrho = \frac{\pi}{4} = 45^\circ$; at numerus μ necessario est = 1. Quia igitur $\frac{\nu-1}{2} = \frac{1}{2}$, hic solus terminus, quem medium vocamus, occurrit, ita vt nunc habeamus

$\Sigma = l \text{tang. } \frac{\pi}{4} (1+r) = l \text{tang. } 45^\circ (1+r)$,
qui valor sponte ex forma generali deducitur, cum sit

$$\Sigma = \pi \int \frac{\partial r \sin. \frac{\pi r}{2}}{\sin. \pi r};$$

est vero $\sin. \pi r = 2 \sin. \frac{\pi r}{2} \cos. \frac{\pi r}{2}$, vnde fit

$$\Sigma = \frac{\pi}{2} \int \frac{\partial r}{\cos. \frac{\pi r}{2}}.$$

Quod si iam ponamus $\frac{\pi r}{2} = \Phi$, ob $\frac{\pi \partial r}{2} = \partial \Phi$, erit

$$\Sigma = \int \frac{\partial \Phi}{\cos \Phi} = l \operatorname{tang.} (45^\circ + \frac{1}{2} \Phi).$$

Restituto ergo pro Φ valore assumpto erit $\Sigma = l \operatorname{tang.} 45^\circ (1+r)$,
vbi inuenimus.

Exemplum II, quo $\nu = 3$.

§. 31. Hic ergo erit $\varphi = \frac{\pi}{3} = 30^\circ$, et quia $\frac{\nu-1}{2} = 1$,
integrale nostrum vnico constabit termino. Nunc autem nu-
merus μ duos valores habere potest: 1 et 2. Sit primo $\mu = 1$
hincque $\theta = \frac{\pi}{3} = 60^\circ$, et quia ambo numeri sunt impares, ex
casu primo colligimus $\Sigma = l \frac{\sin. 60^\circ (1+r)}{\sin. 60^\circ (1-r)}$. At si fuerit $\mu = 2$
ideoque $\theta = 120^\circ$, quia numeri μ et ν habent disparia signa,
ex casu secundo habebimus $\Sigma = l \frac{\operatorname{tang.} 30^\circ (1+r)}{\operatorname{tang.} 30^\circ (1-r)}$.

Exemplum III, quo $\nu = 4$.

§. 32. Hic ergo erit $\varphi = \frac{\pi}{4} = 22\frac{1}{2}^\circ$, et quia $\frac{\nu-1}{2} = 1\frac{1}{2}$,
integrale vnico tantum membro integro constabit, nisi forte ter-
minus medius accedat, quemadmodum singulis casibus pro μ
assumptis videbimus.

1°. Sit igitur $\mu = 1$, erit $\theta = 45^\circ$ et $2\theta = 90^\circ$.
Hinc ergo ob numeros μ et ν dispaes, ex casu secundo ha-
bebimus

$$\Sigma = l \frac{\operatorname{tang.} 22\frac{1}{2}^\circ (1+r)}{\operatorname{tang.} 22\frac{1}{2}^\circ (1-r)} - \sqrt{2} \cdot l \operatorname{tang.} 22\frac{1}{2}^\circ (2+r).$$

2°. Sit $\mu = 2$, eritque $\theta = 90^\circ$ et $2\theta = 180^\circ$. Hinc ex
casu primo nanciscimur $\Sigma = l \frac{\sin. 45^\circ (1+r)}{\sin. 45^\circ (1-r)}$. Cum autem fit

$$\sin. 45^\circ (1-r) = \cos. 45^\circ (1+r),$$

euidens est fore $\Sigma = l \operatorname{tang.} 45^\circ (1+r)$, qui casus vtique con-
uenit cum ratione $\mu : \nu = 1 : 2$.

3°. At si $\mu = 3$, ideoque $\theta = 135^\circ$ et $2\theta = 270^\circ$, cuius anguli finus est -1 , ob signa disparia habebimus ex casu secundo:

$$\Sigma = \int \frac{\text{tang. } 22\frac{1}{2}^\circ (1+r)}{\text{tang. } 22\frac{1}{2}^\circ (1-r)} + \sqrt{2} \int \text{tang. } 22\frac{1}{2}^\circ (2+r).$$

Exemplum IV, quo $\nu = 5$.

§. 33. Hic ergo erit $\varrho = 18^\circ$, et quia $\frac{\nu-1}{2} = 2$, integralia ex duobus membris integris constabunt, quia terminus medius, quem quasi dimidium spectamus, hic non occurrit.

1°. Sit $\mu = 1$, eritque $\theta = 36^\circ$ et $2\theta = 72^\circ$; hinc ob ambo signa eadem casus primus nobis dat

$$\Sigma = \int \frac{\text{fin. } 36^\circ (1+r)}{\text{fin. } 36^\circ (1-r)} - \frac{\text{fin. } 72^\circ}{\text{fin. } 36^\circ} \int \frac{\text{fin. } 36^\circ (2+r)}{\text{fin. } 36^\circ (2-r)}.$$

2°. Sit $\mu = 2$, eritque $\theta = 72^\circ$, ideoque $\text{fin. } 2\theta = \text{fin. } 36^\circ$; vnde ob signa disparia casus secundus dat

$$\Sigma = \int \frac{\text{tang. } 18^\circ (1+r)}{\text{tang. } 18^\circ (1-r)} - \frac{\text{fin. } 36^\circ}{\text{fin. } 72^\circ} \int \frac{\text{tang. } 18^\circ (2+r)}{\text{tang. } 18^\circ (2-r)}.$$

3°. Sit $\mu = 3$, ideoque $\theta = 108^\circ$, siue $\text{fin. } \theta = \text{fin. } 72^\circ$ et $\text{fin. } 2\theta = -\text{fin. } 36^\circ$; vnde ob signa paria casus primus dat

$$\Sigma = \int \frac{\text{fin. } 36^\circ (1+r)}{\text{fin. } 36^\circ (1-r)} + \frac{\text{fin. } 36^\circ}{\text{fin. } 72^\circ} \int \frac{\text{fin. } 36^\circ (2+r)}{\text{fin. } 36^\circ (2-r)}.$$

4°. Sit denique $\mu = 4$ et $\theta = 144^\circ$, hincque $\text{fin. } \theta = \text{fin. } 36^\circ$ et $\text{fin. } 2\theta = -\text{fin. } 72^\circ$; vnde ob signa disparia casus II. praebet

$$\Sigma = \int \frac{\text{tang. } 18^\circ (1+r)}{\text{tang. } 18^\circ (1-r)} + \frac{\text{fin. } 72^\circ}{\text{fin. } 36^\circ} \int \frac{\text{tang. } 18^\circ (2+r)}{\text{tang. } 18^\circ (2-r)}.$$

Exemplum V, quo $\nu = 6$.

§. 34. Hic igitur est $\varrho = \frac{\pi}{12} = 15^\circ$, et quia $\frac{\nu-1}{2} = \frac{5}{2}$, integralia duobus membris integris constabunt, quibus accedere potest terminus medius, siue membrum dimidium, quando scilicet μ est numerus impar.

1°. Sit $\mu = 1$, erit $\theta = \frac{1}{2}\pi = 90^\circ$, hinc $\sin. \theta = \frac{1}{2}$,
 $\sin. 2\theta = \frac{\sqrt{3}}{2}$ et $\sin. 3\theta = +1$; quare ob signa disparia secundus
 casus nobis suppeditat

$$\Sigma = l \frac{\text{tang. } 15^\circ (1+r)}{\text{tang. } 15^\circ (1-r)} - \sqrt{3} \cdot l \frac{\text{tang. } 15^\circ (1+r)}{\text{tang. } 15^\circ (1-r)} + 2 l \text{tang. } 15^\circ (3+r).$$

2°. Sit $\mu = 2$, ideoque $\theta = 60^\circ$, vnde fit $\sin. \theta = \frac{\sqrt{3}}{2}$,
 $\sin. 2\theta = \frac{\sqrt{3}}{2}$ et $\sin. 3\theta = 0$; vnde ob signa paria ex casu
 primo colligimus

$$\Sigma = l \frac{\sin. 30^\circ (1+r)}{\sin. 30^\circ (1-r)} - l \frac{\sin. 30^\circ (2+r)}{\sin. 30^\circ (2-r)},$$

quae expressio perfecte aequalis prodiit ei quam supra inuenimus
 pro casu $\nu = 3$ et $\mu = 1$.

3°. Sit $\mu = 3$, ideoque $\theta = 90^\circ$, hinc $\sin. \theta = 1$, $\sin. 2\theta = 0$
 et $\sin. 3\theta = -1$; vnde ob signa disparia casus secundus nobis
 praebet

$$\Sigma = l \frac{\text{tang. } 15^\circ (1+r)}{\text{tang. } 15^\circ (1-r)} + * - l \text{tang. } 15^\circ (3+r), \text{ siue}$$

$$\Sigma = l \frac{\text{tang. } 15^\circ (1+r)}{\text{tang. } 15^\circ (1-r) \text{ tang. } 15^\circ (3+r)},$$

quae expressio aequalis esse debet ei, quae in primo exemplo
 prodiit, quia utroque casu est $\mu : \nu = 1 : 2$.

4°. Sit $\mu = 4$, ideoque $\theta = 120^\circ$, hinc $\sin. \theta = \frac{\sqrt{3}}{2}$,
 $\sin. 2\theta = -\frac{\sqrt{3}}{2}$, $\sin. 3\theta = 0$; vnde ob signa paria casus pri-
 mus praebet

$$\Sigma = l \frac{\sin. 30^\circ (1+r)}{\sin. 30^\circ (1-r)} + l \frac{\sin. 30^\circ (2+r)}{\sin. 30^\circ (2-r)},$$

quae conuenire debet cum superiore pro casu quo $\mu : \nu = 2 : 3$.

5°. Sit $\mu = 5$, ideoque $\theta = 150^\circ$, ergo $\sin. \theta = \frac{1}{2}$, $\sin. 2\theta =$
 $-\frac{\sqrt{3}}{2}$, $\sin. 3\theta = 1$; vnde ob signa disparia secundus casus no-
 bis dat

$$\Sigma =$$

$$\Sigma = l \frac{\text{tang. } 15^\circ (1+r)}{\text{tang. } 15^\circ (1-r)} + \sqrt{3} \cdot l \frac{\text{tang. } 15^\circ (2+r)}{\text{tang. } 15^\circ (2-r)} + 2 l \text{ tang. } 15^\circ (3+r).$$

Exemplum VI, quo $\nu = \infty$.

§. 35. Quia igitur fractio $\frac{\mu}{\nu}$ vt euanescens spectatur, ponamus $\mu = 1$, ficque angulus θr prae πr euanescet; vnde cum loco sinuum angulorum θ et θr ipsos angulos ponere liceat, erit noster valor $\Sigma = \frac{\pi \int r \partial r}{\int n. \pi r}$. Deinde quia etiam angulus $\varphi = \frac{\pi}{2\nu}$ in nihilum abit, loco omnium sinuum, in expressio-
ne pro Σ inuenta occurrentium, ipsos angulos scribere licebit, quo obseruato valor quantitatis Σ sequenti modo exprimetur:

$$l \frac{1+r}{1-r} - 2 l \frac{2+r}{2-r} + 3 l \frac{3+r}{3-r} - 4 l \frac{4+r}{4-r} + \text{etc.}$$

§. 36. Singuli hi logarithmi commode in series resolui possunt. Cum enim forma generalis omnium terminorum fit $i l \frac{i+r}{i-1}$, tum vero per notam resolutionem fit

$$l \frac{i+r}{i-1} = \frac{2r}{i} + \frac{2r^3}{3i^3} + \frac{2r^5}{5i^5} + \frac{2r^7}{7i^7} + \text{etc.}$$

erit totum membrum

$$= 2r \left(1 + \frac{rr}{3i^2} + \frac{r^4}{5i^4} + \frac{r^6}{7i^6} + \text{etc.} \right)$$

quamobrem singulis partibus hoc modo euolutis fiet

$$\begin{aligned} \frac{\Sigma}{2r} &= + 1 + \frac{rr}{3} + \frac{r^4}{5} + \frac{r^6}{7} + \frac{r^8}{9} + \text{etc.} \\ &- 1 - \frac{rr}{3 \cdot 4} - \frac{r^4}{5 \cdot 4^2} - \frac{r^6}{7 \cdot 4^3} - \frac{r^8}{9 \cdot 4^4} - \text{etc.} \\ &+ 1 + \frac{rr}{3 \cdot 9} + \frac{r^4}{5 \cdot 9^2} + \frac{r^6}{7 \cdot 9^3} + \frac{r^8}{9 \cdot 9^4} + \text{etc.} \\ &- 1 - \frac{rr}{3 \cdot 16} - \frac{r^4}{5 \cdot 16^2} - \frac{r^6}{7 \cdot 16^3} - \frac{r^8}{9 \cdot 16^4} - \text{etc.} \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

§. 37. Quod si iam istas series secundum columnas verticales disponamus, quia prima columna dat

SPECIMEN SINGVLARE
ANALYSEOS INFINITORVM
INDETERMINATAE.

Auctore
L. EVLERO.

Conuent. exhib. d. 18 Mart. 1776.

§. I.

Iam ante complures annos nouum prorsus Calculi genus ad-
vmbraui, cui *Analyseos Infinitorum indeterminatae* nomen in-
posueram, quoniam ad *Analyfin Infinitorum ordinariam* eodem
modo refertur, quo *Analyfis Diophantea* ad *Algebram* com-
munem. Indoles scilicet huius Calculi in eo consistit, vt eius-
modi relatio inter binas variables inuestigetur, vnde vna plu-
resue formulae integrales nanciscantur valores siue algebraicos,
siue datas quadraturas inuoluentes. Veluti si talis definiri de-
beat relatio inter binas variables x et y , vt ista formula in-
tegralis: $\int \sqrt{dx^2 + dy^2}$, algebraicum valorem adipiscatur, vel
etiam datas quantitates transcendentis inuoluat. Hinc enim
euidens est curuas algebraicas obtineri, quae sint vel rectifi-
cables, vel quarum rectificatio a datis quadraturis pendeat; at-
que hinc problema illud *Hermannianum* celeberrimum methodo
directa solutum dedi, quo requirebantur curuae algebraicae non
rectificables, sed quarum rectificatio datas quadraturas inuol-
veret, in quibus tamen nihilominus vel vnus, vel duo, vel ad-
eo quotquis voluerit arcus assignari possent absolute rectifica-
biles,

$1 - 1 + 1 - 1 + 1 - 1 + \dots = \frac{1}{2}$;

prodibit haec expressio:

$$\begin{aligned} \frac{\Sigma}{2r} &= \frac{1}{2} + \frac{1}{3} r r (1 - \frac{1}{4} + \frac{1}{9} - \frac{1}{16} + \frac{1}{25} - \dots) \\ &+ \frac{1}{5} r^4 (1 - \frac{1}{4^2} + \frac{1}{9^2} - \frac{1}{16^2} + \frac{1}{25^2} - \dots) \\ &+ \frac{1}{7} r^6 (1 - \frac{1}{4^3} + \frac{1}{9^3} - \frac{1}{16^3} + \frac{1}{25^3} - \dots) \\ &\dots \end{aligned}$$

Quoniam igitur harum serierum omnium summae sunt cognitae, hinc per approximationem eo facilius valor litterae Σ definiri poterit, quia littera r semper denotat fractionem unitate maiorem.

§. 38. Quod si ergo in subsidium vocemus ea quae olim circa summas harum potestatum erueram, atque iisdem denominationibus utamur, ponendo:

$$\begin{aligned} A \pi^2 &= 1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \dots \\ B \pi^4 &= 1 + \frac{1}{4^2} + \frac{1}{9^2} + \frac{1}{16^2} + \frac{1}{25^2} + \dots \\ C \pi^6 &= 1 + \frac{1}{4^3} + \frac{1}{9^3} + \frac{1}{16^3} + \frac{1}{25^3} + \dots \\ &\dots \end{aligned}$$

quoniam hinc facile summae deriuantur, quando terminorum signa alternantur, habebitur:

$$\begin{aligned} \frac{\Sigma}{2r} &= \frac{1}{2} + \frac{1}{3} (1 - \frac{1}{2}) A \pi r r + \frac{1}{5} (1 - \frac{1}{3}) B \pi^4 r^4 \\ &+ \frac{1}{7} (1 - \frac{1}{3^2}) C \pi^6 r^6 + \dots \end{aligned}$$

Vbi meminisse conuenit esse

$$A = \frac{1}{6}, B = \frac{1}{90}, C = \frac{1}{945}, D = \frac{1}{9450}, E = \frac{1}{93555}, \dots$$

Horum autem valorum ratio iam saepius abunde est exposita.